

CRÒNICA LEGISLATIVA DE L'ESTAT ESPANYOL

Primer semestre de 2017

Anna M. Pla Boix*

Resum

El text recull les disposicions normatives amb contingut relacionat amb usos lingüístics publicades al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) durant el primer semestre de 2017.

Paraules clau: Estat espanyol; dret lingüístic.

LEGISLATIVE REPORTS ON THE SPANISH STATE

Abstract

The text includes new regulations that affect the uses, the linguistic rights and the legal system of the language published in the Official Gazette of the Government of Spain during the first half of the year (between January and June 2017).

Keywords: Spanish State; Linguistic Law.

Aquesta crònica legislativa proposa identificar i analitzar, molt succintament, les principals disposicions normatives que tenen incidència en matèria lingüística que s'han publicat al *Boletín Oficial del Estado* (en endavant BOE), des de l'1 de gener fins al 30 de juny de 2017. Així doncs, el semestre estudiat abasta el primer tram de vida de la XII legislatura de les Corts Generals.

D'entrada, el buidatge d'aquesta producció normativa publicada al BOE durant el període estudiat permet asseverar que el dret lingüístic no experimenta canvis rellevants. De fet, la producció normativa que té incidència en l'estatut normatiu de les llengües és molt migrada. No s'aprova cap disposició amb rang legal que reguli la matèria objecte d'estudi. L'única excepció ens l'ofereix la Llei 3/2017, de 27 de juny, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2017.¹ Regula, molt tangencialment, previsions relatives a la llengua a la disposició addicional 54 quan recull, entre les activitats prioritàries de mecenatge, les dutes a terme per l'Institut Cervantes pel que concerneix «la promoció i difusió de la llengua espanyola i cultura».² Val a dir que, en el marc de les funcions de control i impuls de l'acció de govern, al Congrés dels Diputats s'ha debatut no només sobre el paper de l'Institut Cervantes en la promoció de les llengües cooficials sinó també el paper de l'Estat espanyol en el reconeixement i la promoció de la seva diversitat lingüística.³

*Anna M. Pla Boix, professora de dret constitucional, Universitat de Girona, anna.pla@udg.edu.

Citació recomanada: PLA BOIX, Anna M. «Crònica legislativa de l'Estat espanyol. Primer semestre de 2017». *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, núm. 68, 2017, p. 243-247. DOI: [10.2436/rld.i68.2017.3035](https://doi.org/10.2436/rld.i68.2017.3035).

1 [BOE núm. 153 de 28 de juny de 2017](#).

2 Val a dir que durant el semestre estudiat, el [BOE núm. 98 de 25 d'abril de 2017](#) publica l'Ordre AEC/365/2017, de 10 d'abril, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de beques de formació de l'Institut Cervantes, que recullen diverses previsions lingüístiques.

3 N'és un exemple la pregunta al Govern amb resposta escrita presentada el 17 de febrer de 2017 pel diputat Fernández Bello publicada al [BOCG núm. D-111 de 27 de febrer de 2017](#)

De fet, l'hemicicle parlamentari ha estat escenari de debats certament interessants entorn a qüestions que tenen incidència directa en l'estatut normatiu de les llengües o entorn a la gestió del plurilingüisme en seu estatal. Aquest és el cas, a tall d'exemple, dels debats parlamentaris tinguts entorn al compliment efectiu dels compromisos internacionals assumits amb la ratificació de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. N'és un bon exemple la pregunta formulada al Govern per la diputada Ciuró relativa a les previsions per donar compliment, precisament, a les recomanacions del Comitè de Ministres del Consell d'Europa en matèria d'aplicació de la Carta a Espanya i adreçades singularment a garantir l'adequada presència de les llengües cooficials a l'Administració de l'Estat.⁴ Aquesta, entre d'altres preguntes parlamentàries, posa de manifest que la qüestió lingüística en general, i l'evolució del dret lingüístic en particular, malgrat no haver estat objecte de reformes normatives rellevants, sí que va centrar, al llarg del semestre estudiat, interessants debats a l'hemicicle.⁵

En tot cas, com hem avançat suara, el buidatge de les disposicions normatives publicades al BOE al llarg del primer semestre de l'any permet asseverar que les disposicions normatives que tenen incidència en la qüestió lingüística són molt migrades. Pel que fa a les disposicions de rang reglamentari, com podrà apreciar el lector a les pàgines que segueixen, regulen qüestions lingüístiques molt tangencials i sempre projectades a àmbits sectorials molt concrets. A continuació n'analitzem succintament les més significatives, distingint per àmbits.

Pel que concerneix l'ensenyament, s'aproven diverses disposicions de rang reglamentari que recullen dispersament, a l'articulat, algunes previsions tangencials que tenen incidència en la llengua. Una part d'aquestes disposicions se centren a desplegar reglamentàriament aspectes concrets de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, modificada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE). Així, per exemple, l'article 29 de la Llei, relatiu a l'avaluació individualitzada en acabar l'educació secundària obligatòria, es desplega reglamentàriament a l'Ordre ECD/393/2017, de 4 de maig, projectant-ho al curs al curs 2016-2017.⁶ L'article 3 de l'Ordre, quan regula les competències sotmeses a avaluació, estableix entre d'altres previsions que «les matèries Llengua Castellana i Literatura, Primera Llengua Estrangera i, si escau, Llengua Cooficial i Literatura» són la referència principal «per a la determinació del grau d'adquisició de la competència lingüística». I l'article 5.2 afegeix que les «administracions educatives amb llengua cooficial han d'elaborar la matriu d'especificacions corresponent a la prova de la matèria Llengua Cooficial i Literatura».

Encara dins l'àmbit educatiu poden ressenyar-se també dues ordres ministerials adreçades a regular les bases per la concessió de beques. Més concretament, l'Ordre ECD/248/2017, de 8 de març, per la qual s'estableixen les bases reguladores de les beques per a la formació especialitzada en àrees i matèries educatives desenvolupades pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, així com l'Ordre HFP/276/2017, de 22 de març, per la qual s'estableixen les bases reguladores per a la concessió de beques de formació per a titulats universitaris, en matèria de transparència, dret d'accés a la informació i bon govern. La primera Ordre regula, entre els criteris d'avaluació de les sol·licituds, el coneixement d'idiomes (vegeu l'article 4.k) i també preveu prova d'idiomes en el procediment de selecció previst a l'article 7.5.⁷ L'article 3.b) de la segona Ordre, per la seva part, quan regula els requisits dels beneficiaris, estableix el «Domini de l'idioma espanyol» i afegeix que només es requereix prova documental «en els casos que es tracti de candidats no espanyols i que portin residint a Espanya un període inferior a dos anys». L'article 6, quan regula el criteri de valoració, preveu també referències lingüístiques projectades a avaluar el coneixement d'altres llengües.⁸

4 [BOCG Congrés dels Diputats núm. D-20 de 23 de setembre de 2017](#). La resposta consta publicada al [BOCG Congrés dels Diputats núm. D-88 de 18 de gener de 2017](#).

5 Val a dir que, en el marc de les sessions de control a l'executiu, es debatrà sobre un ampli ventall d'altres qüestions que tenen incidència en matèria lingüística. Projectant-ho al Congrés dels Diputats, pot servir d'exemple la pregunta parlamentària formulada al Govern pel diputat Campuzano i Canadès en la qual requereix que s'informi dels motius pels quals els recursos pressupostats destinats a l'adquisició de fons bibliogràfics electrònics per part del Ministeri de Cultura, en el marc del programa e-Biblio per a biblioteques públiques, es destina íntegrament a la compra de títols i llicències en castellà en lloc de repartir-los o distribuir-los de manera que es permeti també l'adquisició de fons en altres llengües cooficials diferents de la castellana. Vegeu el [BOCG Congrés dels Diputats núm. D-16 de 19 de setembre de 2016](#) i la resposta publicada al [BOCG Congrés dels Diputats núm. D-92 de 25 de gener de 2017](#).

6 [BOE núm. 108 de 6 de maig de 2017](#).

7 [BOE núm. 66 de 18 de març de 2017](#).

8 [BOE núm. 75 de 29 de març de 2017](#).

Seguint encara en l'àmbit de l'ensenyament, per bé que projectat a les forces armades, pot ressenyar-se l'Ordre DEF/368/2017, de 4 d'abril, per la qual s'aprova el règim de l'alumnat de l'ensenyament de formació i es modifica l'Ordre DEF/1626/2015, de 29 de juliol, per la qual s'aproven les directrius generals per a l'elaboració dels currículums de l'ensenyament de formació per a l'accés a les diferents escales de suboficials dels cossos de les forces armades. Al llarg de l'articulat recull diverses referències lingüístiques, específicament adreçades a regular la formació en llengua anglesa.⁹ Val a dir que, enllaçant encara dins els àmbits competencials del Ministeri de Defensa, pot esmentar-se també la publicació de l'Ordre DEF/464/2017, de 19 de maig, per la qual s'aproven les normes que regulen l'ensenyament de perfeccionament i d'Alts Estudis de la Defensa Nacional. La base quarta, quan regula el disseny i contingut dels currículums, estableix textualment que, a la descripció general del curs, els currículums han de precisar, almenys, entre d'altres continguts «l'idioma en el qual es desenvolupa».¹⁰

Dit això, el buidatge dels BOE editats durant el primer semestre de 2017 posa de manifest l'adopció d'un amplí ventall de disposicions de rang reglamentari que, molt tangencialment i en àmbits diferents de l'educatiu, contenen referències puntuals a la qüestió lingüística. Aquest és el cas, a tall d'exemple, del Reial decret 316/2017, de 31 de març, pel qual s'aprova el Reglament per a l'execució de la Llei 24/2015, de 24 de juliol, de patents.¹¹ Aquest Reglament recull diverses disposicions lingüístiques. Destaquen especialment les previsions dels articles 17.2, 23, 93 i 100. Pel que fa a l'article 17, quan regula els requisits administratius per obtenir data de presentació de la patent, expressament disposa que «Als efectes d'obtenir una data de presentació, les indicacions dels paràgrafs a) i b) de l'apartat anterior [referint-se a la documentació preceptiva per obtenir data de presentació] s'han de presentar en espanyol» i afegeix que «tanmateix, la descripció es pot redactar en qualsevol idioma, sempre que se'n presenti una traducció a l'espanyol» dins el termini establert a la mateixa norma. Per la seva part, l'article 23, quan regula l'examen d'ofici dels requisits en la tramitació de la sol·licitud, estableix que l'Oficina Espanyola de Patents i Marques ha d'examinar, als efectes de la publicació de la sol·licitud, entre d'altres qüestions, si la instància s'ajusta al que estableix l'article 2 d'aquest Reglament i en el supòsit «que la descripció es presenti en un idioma diferent de l'espanyol, si el sol·licitant ha aportat la traducció corresponent a la qual es refereix l'article 17.2 d'aquest Reglament». Semblantment, en el procediment de concessió dels models d'utilitat, l'article 53 disposa que als efectes d'obtenir una data de presentació, «la descripció es pot redactar en qualsevol idioma, i se n'ha de presentar una traducció a l'espanyol». Així mateix, l'article 93 estableix textualment que «les sol·licituds de patent europea que es presentin davant l'Oficina Espanyola de Patents i Marques i que no reivindicuin la prioritat d'un dipòsit anterior a Espanya i estiguin redactades en un idioma diferent de l'espanyol, han d'anar acompanyades d'una traducció a l'espanyol, almenys, del títol i del resum». En el supòsit que no s'hagi aportat aquesta traducció, s'indica que s'ha de «requerir el sol·licitant perquè l'aporti». El paràgraf segon del mateix article 93 afegeix que si, en aplicació del que preveuen l'article 34 i el títol XI de la Llei, l'Oficina Espanyola de Patents i Marques considera que la invenció objecte de la sol·licitud de patent europea pot ser d'interès per a la defensa nacional «ha de requerir el sol·licitant perquè, en el termini d'un mes, apporti una traducció a l'espanyol de la descripció i de les reivindicacions i una còpia dels dibuixos, si s'escau, encara que no contingui expressions que s'hagin de traduir». L'article 100, per la seva part, intitulat Procediment per a la protecció provisional de la sol·licitud internacional publicada, torna a contenir previsions lingüístiques quan estableix que, als efectes de l'article 170.2 de la Llei, quan la sol·licitud internacional s'hagi publicat en un idioma diferent de l'espanyol, el sol·licitant ha de demanar la protecció provisional davant l'Oficina Espanyola de Patents i Marques.

I enllaçant encara amb el tema de les patents, el BOE de 13 de febrer de 2017 publica el Reglament d'execució del Conveni sobre la patent europea, en la dicció reformada per la Decisió del Consell d'Administració de l'Organització Europea de Patents de 14 de desembre de 2016. Recull previsions lingüístiques a la seva regla 36, a la qual ens remetem.¹²

Semblantment, pot esmentar-se també l'aprovació del Reial decret 115/2017, de 17 de febrer, pel qual es regulen la comercialització i la manipulació de gasos fluorats i equips basats en aquests, així com la certificació

⁹ [BOE núm. 100 de 27 d'abril de 2017.](#)

¹⁰ [BOE núm. 123 de 24 de maig de 2017.](#)

¹¹ [Suplement en llengua catalana del BOE núm. 78 d'1 d'abril de 2017.](#)

¹² [BOE núm. 37 de 13 de febrer de 2017.](#)

dels professionals que els utilitzen, i pel qual s'estableixen els requisits tècnics per a les instal·lacions que exerceixin activitats que emetin gasos fluorats. L'annex 3 d'aquesta disposició, quan regula el model de certificat personal, preveu el model en llengua castellana i en «idioma oficial de la comunitat autònoma».¹³ Per la seva part, l'annex del Reial decret 130/2017, de 24 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament d'explosius,¹⁴ quan regula les disposicions relatives a la seguretat i protecció de la salut dels treballadors potencialment exposats a matèries o barreges explosives recull, entre d'altres previsions, que la documentació tècnica dels equips de treball «ha d'estar redactada en una llengua oficial de l'àrea geogràfica on es destina l'equip».

Així mateix trobem també regulació amb contingut lingüístic al Reial decret 581/2017, de 9 de juny, pel qual s'incorpora a l'ordenament jurídic espanyol la Directiva 2013/55/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de novembre de 2013, per la qual es modifica la Directiva 2005/36/CE relativa al reconeixement de qualificacions professionals i el Reglament (UE) núm. 1024/2012 relatiu a la cooperació administrativa a través del Sistema d'informació del mercat interior (Reglament IMI). Aquest Reial decret conté previsions lingüístiques als articles 13.3.f), 13.6, 72 i 73. Pel que concerneix l'article 13, ubicat dins el títol II dedicat a regular la lliure prestació de serveis, i per a les professions que tenen implicacions en la seguretat dels pacients, s'estableix l'obligació de consignar una «declaració sobre el coneixement que el sol·licitant tingui de la llengua necessària per exercir la professió a Espanya». Així mateix, el paràgraf sisè estableix que la prestació de serveis s'ha de fer a l'empara del títol professional de l'Estat membre d'establiment, en cas que aquest títol existeixi en aquest Estat per a l'activitat professional corresponent. Aquest títol «s'ha d'indicar en la llengua oficial o en una de les llengües oficials de l'Estat membre de la Unió Europea en el qual estigui establert el prestador de serveis, amb la finalitat d'evitar qualsevol confusió amb el títol professional espanyol», i s'afegeix que en els casos en què el títol professional no existeixi a l'Estat membre d'establiment «el prestador ha d'esmentar el seu títol de formació en la llengua oficial o en una de les llengües oficials de l'Estat membre en qüestió». Els articles 72 i 73, per la seva part, rubricats respectivament Coneixements lingüístics i Ús de títols acadèmics atorgats per l'Estat membre d'origen, també regulen diverses previsions que tenen incidència en matèria lingüística. Pel que concerneix els coneixements lingüístics, l'article 72, entre d'altres previsions a les quals ens remetem, estableix la regla general que les persones beneficiàries del reconeixement de les seves qualificacions professionals «han de tenir els coneixements lingüístics de la llengua castellana i, si s'escau, de les altres llengües oficials pròpies de les comunitats autònomes, necessaris per exercir la professió a Espanya, d'acord amb la legislació vigent». L'acreditació de la competència lingüística ha de ser proporcionada a l'activitat exercida. L'article 73.1, per la seva part, estableix que, sens perjudici del que disposen els articles 13 i 71, es reconeix a les persones interessades el dret a fer ús dels títols acadèmics atorgats per l'Estat membre d'origen i, si s'escau, de la seva abreviatura, «en la llengua de l'Estat membre d'origen». En tot cas, ens remetem al contingut íntegre d'ambdós preceptes que pot consultar-se en línia.¹⁵

I enllaçant encara amb la transposició de directives europees amb cert contingut lingüístic, pot subratllar-se l'aprovació del Reial decret llei 9/2017, de 26 de maig, pel qual es transposen directives de la Unió Europea en els àmbits financer, mercantil i sanitari, i sobre el desplaçament de treballadors. Aquesta disposició normativa també conté certes previsions lingüístiques al seu articulat.¹⁶ Aquest és el cas de l'article sisè, que preveu la modificació de la Llei 45/1999, de 29 de novembre, sobre el desplaçament de treballadors en el marc d'una prestació de serveis transnacional. La clàusula tercera modifica la dicció de l'article 6 de la llei. Aquest precepte, intitulat Obligació de compareixença i de conservació i aportació de documentació, estableix, entre d'altres previsions, que els empresaris inclosos en l'àmbit d'aplicació de la norma han de comparèixer, a requeriment de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, a l'oficina pública designada a l'efecte i aportar tota la documentació que els sigui requerida per justificar-ne el compliment, inclosa la documentació acreditativa de la constitució vàlida de l'empresa. El paràgraf cinquè estableix textualment que «la documentació a què es refereixen els apartats anteriors s'ha de presentar traduïda al castellà o a les llengües cooficials dels territoris on s'hagin de prestar els serveis».

I encara dins el catàleg de disposicions reglamentàries que contenen previsions lingüístiques a l'articulat, pot ressenyar-se també el Reial decret 129/2017, de 24 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament de control de

¹³ [Suplement en llengua catalana del BOE núm.42 de 18 de febrer de 2017.](#)

¹⁴ [BOE núm. 54 de 4 de març de 2017.](#)

¹⁵ [Suplement en llengua catalana del BOE núm. 138 de 10 de juny de 2017.](#)

¹⁶ [Suplement en llengua catalana del BOE núm. 126 de 27 de maig de 2017.](#)

precursors de drogues.¹⁷ L'article 17, quan regula l'etiquetatge, estableix que els dipòsits, envasos, cisternes, contenidors o altres recipients han d'emprar «almenys en llengua castellana o anglesa, en lloc perfectament visible i de forma clara, la informació» regulada a la mateixa norma.

Finalment, a tall de conclusió d'aquesta succinta crònica legislativa, cal esmentar que el BOE també publica dues resolucions de la Presidència del Consell Superior de l'Esport per les quals es publiquen els Estatuts de les reials federacions espanyoles d'atletisme¹⁸ i golf.¹⁹ Ambdues contenen diverses previsions lingüístiques al seu articulat dirigides primordialment a garantir que les llicències emeses per les federacions d'àmbit autonòmic i que habilitin per a la participació en activitats o competicions esportives oficials d'àmbit estatal «consignin les dades corresponents almenys en la llengua espanyola oficial de l'Estat».

¹⁷ [BOE núm. 57 de 8 de març de 2017](#).

¹⁸ [BOE núm. 140 de 13 de juny de 2017](#). L'article 16.2 textualment diu «Las licencias expedidas por las Federaciones de ámbito autonómico, que conforme a lo previsto en los párrafos anteriores, habiliten para la participación en actividades o competiciones deportivas oficiales de ámbito estatal, consignarán los datos correspondientes al menos en la lengua española oficial del Estado».

¹⁹ [BOE núm. 140 de 13 de juny de 2017](#). Vegeu l'article 16.3 que, textualment, indica també que «Las licencias expedidas por las federaciones de ámbito autonómico que, conforme a lo previsto en los párrafos anteriores, habiliten para la participación en actividades o competiciones deportivas oficiales de ámbito estatal, consignarán los datos correspondientes, al menos, en la lengua española oficial del Estado».